

Nr 173

Utlåtande i anledning av motion om livränta åt f. d. lettiske löjtnanten Edwin Alksnis.

(5:e avd.)

I motionen II: 782 av herr *Rubin* har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t föreslår att Edwin Alksnis skall erhålla livränta från svenska staten.

Utskottet har i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttranden över motionen från försvarets civilförvaltning och riksförsäkringsverket. Civilförvaltningen har med sitt yttrande överlämnat en genom svenska generalkonsulatet i London verkställd utredning om Alksnis ekonomiska förhållanden m. m.

Av civilförvaltningens yttrande och nämnda utredning framgår bl. a.

att f. d. lettiske löjtnanten Edwin Julius Alksnis, född den 9 april 1912, kom till Sverige som flykting våren 1945,

att han hösten 1945 överfördes från interneringsläger till beredskapssjukhus, där han den 13 december 1945 gjorde självmordsförsök genom att stöta en blyertspenna i höger öga,

att han på grund av de skador han ådrog sig genom självmordsförsöket vårdades på svenskt sjukhus,

att han till följd av nämnda skador är blind på höger öga och delvis förlamad i höger arm och höger ben,

att han lider av yrsel och svimningsanfall,

att han hösten 1946 begav sig från Sverige till England, där han för närvarande vistas,

att han är brittisk medborgare.

Enligt *försvarets civilförvaltning* är frågan om särskild ersättning åt Alksnis av statsmedel av beskaffenhet att böra bedömas uteslutande av billighetsskäl. I ersättningsfrågan har civilförvaltningen anfört följande.

Såvitt framgår av utredningen i ärendet kan Alksnis invalidiserade hälsotillstånd ej anses orsakat genom förvållande av svensk myndighet eller av anställningshavare hos svensk myndighet. Någon rättslig grund för skadestånd från svenska staten torde således inte föreligga. Frågan om särskild ersättning åt Alksnis av statsmedel är därför av beskaffenhet att bedömas uteslutande av billighetsskäl. Det torde inte böra ankomma på civilförvaltningen att göra ett dylikt bedömande.

Riksförsäkringsverket har anfört följande.

Det torde inte ankomma på riksförsäkringsverket att uttala sig om skäligheten av att Alksnis beviljas något understöd av statsmedel. Beträffande beräkningen av eventuell livränta kan möjligen ersättningsgrunderna för yrkesskador lämna någon ledning. De föreliggande upplysningarna om Alksnis' förhållanden ger emellertid inte underlag för en säker beräkning av vilken livränta som skulle ha tillkommit honom om skadan hade omfattats av den obligatoriska yrkesskadeförsäkringen.

Vid tillämpningen av yrkesskadeförsäkringens regler brukar blindhet på ena ögat anses medföra nedsättning av arbetsförmågan med 20 procent, när andra ögat har god syn. Om Alksnis' angivna talrubbing är betydande, kan det antas, att hans arbetsförmåga skulle vid tillämpning av yrkesskadeförsäkringens grunder anses nedsatt med ungefär 50 procent.

Medelbeloppet av livräntor efter 50 procents invaliditet på grund av yrkesskador år 1946 var ursprungligen ungefär 1 200 kronor för år. Beloppen har vid skilda tillfällen höjts genom särskild lagstiftning. Nu gäller beträffande höjningarna lag den 17 juni 1955 (nr 469) angående omreglering av vissa ersättningar, lag den 6 juni 1962 (nr 303) om förhöjning av vissa ersättningar och lag den 15 december 1967 (nr 920) om värdesäkring av yrkesskadelivräntor m. m. Efter omregleringen utgjorde medellivräntan för de nämnda fallen omkring 2 800 kronor före 67 års ålder och 1 400 kronor därefter. Med förhöjningar enligt 1962 års lag steg dessa belopp till ungefär 3 600 och 1 800 kronor. Enligt värdesäkringslagen har motsvarande belopp blivit inemot 4 600 och 2 300 kronor.

Utskottet. Det i den föreliggande motionen framställda yrkandet går ut på att f. d. lettiske löjtnanten Edwin Julius Alksnis skall tillerkännas livsvarig livränta av statsmedel. Alksnis kom som flykting till Sverige 1945. Han är nu bosatt i England och brittisk medborgare.

Enligt utskottets mening är det föreliggande fallet så särpräglat att det knappast kan eller bör bedömas med utgångspunkt i sedvanliga överväganden. Billighetssynpunkten träder här helt i förgrunden. Ett bifall till motionsyrkandet skulle emellertid otvivelaktigt vara ägnat att medföra inte överblickbara konsekvenser. Till följd härav kan utskottet inte tillstyrka motionen.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen II: 782.

Stockholm den 19 november 1968

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Närvarande: se under utlåtandet nr 172.